

1. All States should ratify and implement the Hague Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict (1954), and its two Protocols (1954, 1999), the UNESCO Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property (1970), and the UNIDROIT Convention on Stolen or Illegally Exported Cultural Objects (1995).

2. To support the legal exchange and legal trade in archaeological objects, all objects offered on the market should carry a «pedigree» which should provide information about its provenance (site and date of excavation/discovery, export permit from the country of origin), and ownership (previous and current owner(s), and be used and verified by scholars, art dealers, collectors, museum personnel.

3. With any loan (short or long term) of archaeological objects, the lending and the borrowing institutions should certify that they ensure adequate climatic conditions and security, and observe the ICOM Code of Ethics; more generally the principles embodied in the «Declaration of Rome 2002» should also be upheld.

4. All museums and each cultural heritage institution and professional should constantly inform the public about the destruction of cultural heritage caused by illicit excavation and raise public awareness of the need to protect such heritage to the same degree of public awareness reached for the protection of endangered species of animals and plants.

5. Efficient exchange of information should be encouraged between officials, public attorneys, police, customs, academics, scholars, dealers and collectors, and their training should be encouraged in the categories of illicit antiquities.

6. To call upon the Board of Trustees and the Director of each Museum to

a) formulate and then to make publicly known a specific acquisition policy in relation to antiquities, and specifically in relation to cultural property without documented provenance;

b) apply their acquisition policy for antiquities to gifts and bequests as well as to purchases, and to apply the policy with equal force also for the acceptance of objects on loan or for conservation;

c) frame their acquisition policy for antiquities so that the Museum will acquire only those objects which have documentation to show that they were excavated and known prior to 1970 or such earlier date as determined by the legislation of their country of origin.

7. To recommend that UNESCO elaborate a «Code of ethics for Archaeologists».

8. To recommend, possibly in cooperation with the «Blue Shield», the establishment of an international association of archaeologists («Archaeologists without frontiers»), whose activities would be made available in case of emergency.

9. To recognise the principle that a museum of last resort can be designated for each region or nation to serve as a legal destination for illicitly excavated antiquities found within the territory of that region or nation and only within such countries.

БЕРЛІНСЬКА РЕЗОЛЮЦІЯ 2003

(Берлін, 25.05.03)

Учасники Міжнародної конференції «Незаконна археологія?» з нагальних проблем щодо нелегального переміщення старовини, що відбулася 23—25 травня 2003 р. у Берліні і проводилася з нагоди 15-ї річниці Берлінської Декларації (організована Державним об'єднанням музеїв Германії за спонсорської підтримки Німецького дослідницького об'єднання, ЮНЕСКО, Макдональд Інстит'ют у Кембриджі (Великобританія) і Американської дослідної школи в Санта-Фе, шт. Нью-Мехико,

— висловлюють занепокоєність пограбуванням старовинних пам'яток і музеїв, а також умисним знищенням культурного надбання у зв'язку з воєнними діями, як-то в Іраку, і своєю впевненістю у важливості загального визнання суспільством Кодексу музейної етики ICOM (1986—2001);

— відповідно до рішень, прийнятих на конференції «Eredita Contestata?» у Національній Академії в Римі, що проходила 29—30 квітня 1991 р.¹, і конфе-

¹ Відома як Римська Декларація 1991 р.

ренції «Мистецтво, старовина і закон», проведеної Державним Ньюбрунсвікським університетом Рутгера у Нью-Джерсі 30 жовтня — 1 листопада 1998,

погодилися більшістю голосів про таке рішення:

1) усі держави повинні ратифікувати і виконувати Гаазьку конвенцію про захист культурного надбання у разі воєнних дій (1954) та її два протоколи, угоду ЮНЕСКО щодо засобів заборони та запобігання незаконному імпорту, експорту та передачі (переміщенню) культурного надбання (1970), і конвенції UNIDROIT щодо вкрадених або таких, що нелегально вивозяться, об'єктів культурного надбання (1995) ²;

2) для того щоб підтримати законний обмін та торгівлю археологічними старожитностями, усі об'єкти, що пропонуються на ринку, мають бути з «родоводом», який надаватиме інформацію про їх походження (місце/дату розкопок або знахідки, дозвіл на вивезення з країни походження, прізвище дослідника або експерта) і власність (прізвище попереднього та нинішнього господаря); і цю інформацію мають надавати для користування і перевіряти вчені, торговці старожитностями, колекціонери, працівники музеїв ³;

3) у разі будь-якої передачі у коротко- або довготривалі користування археологічних об'єктів організація, що її здійснює, має довести, що вона гарантує адекватні кліматичні умови та умови безпеки, виконує Кодекс етики ICOM та підтримує принципи, втілені в Римській Декларації 2002 р.;

4) усі музеї, кожна культурна установа і кожен спеціаліст мають постійно повідомляти суспільство про факти руйнації культурного надбання, спричиненого нелегальними розкопками ⁴, і підвищувати суспільну думку та розуміння необхідності захисту цього надбання такою самою мірою, як це робиться для збереження рідкісних тварин і рослин;

5) задля боротьби з нелегальним обміном предметами старовини потрібно заохочувати ефективний обмін інформацією між посадовими особами, суспільними повіреними, поліцією, митницею, працівниками академії, учсними, дилерами та їх навчання в роботі з антикваріатом;

б) закликати Ради опікунів та Дирекцію кожного музею:

а) формувати та оприлюднювати певну політику придбання предметів старовини та політику щодо культурного надбання без зареєстрованого походження;

б) застосовувати цю політику придбання старовини до дарунків і спадин такою самою мірою, як до закупівлі та прийняття предметів старовини у борг та на збереження;

в) формувати політику придбання предметів старовини так, щоб Музей міг придбати лише підтвержені документацією предмети із зазначенням, що вони були викопані і вже відомі до 1970 р. або більш ранньої дати, яку визначатимуть відповідно до законодавства країни їхнього походження ⁵;

7) рекомендувати ЮНЕСКО розробити «Кодекс етики для археологів»;

8) рекомендувати, можливо, у співробітництві з «Блакитним шитом», заснування міжнародної асоціації археологів («Археологія без кордонів») для екстереного реагування на втрату контролю над об'єктами археології ⁶;

9) рекомендувати принцип, відповідно до якого визначається «музей останнього притулку», який може бути створено для кожного регіону або нації як законний притулок для незаконно викопаних предметів старовини, знайдених у територіальних межах цього регіону або нації; до того ж визначений музей може знаходитися виключно в межах цієї країни.

² Фактично — це рекомендація привести національне законодавство у відповідність з цими документами;

³ Цей пункт є дуже актуальним для країн, законодавство яких визнає власника землі законним власником археологічних знахідок, що походять з цієї землі (Італія, Греція, Туреччина та ін.). Масштаби вивозу археологічних цінностей з цих країн дуже великі. Відбувається депаспортизація унікальних знахідок, які є національним культурним надбанням. В Україні поки що діє стаття 17 Закону про охорону культурної спадщини. Відміна її на фоні масового пограбування пам'яток археології спричинить національну гуманітарну катастрофу.

⁴ Пропозиція України.

⁵ Для України такою датою може бути 1991 р.

⁶ Пропозиція України.